

GLOBALNE NEGOCJACJE
KLIMATYCZNE: COP 19, 2013.
DROGA Z RIO DO WARSZAWY.

Izabela Ratajczak Juszko

Research Associate

SEI Oxford, UK

e-mail: izaratajczak@gmail.com

Gdańsk, 6 listopada 2013

Spis treści

I.	ZMIANY KLIMATYCZNE JAKO PROBLEM NAUKOWY I POLITYCZNY	3
	Nauka o zmianach klimatu: IPCC.....	3
	Międzynarodowe ustawodawstwo w zakresie zmian klimatu: UNFCCC.....	3
	Schemat Organizacyjny UNFCCC	4
II.	DWA GŁÓWNE NARZĘDZIA PRAWNE NEGOCJACJI KLIMATYCZNYCH: KONWENCJA I PROTOKÓŁ Z KIOTO	4
III.	PODEJMOWANIE DECYZJI I UCZESTNICY SPOTKANIA.....	5
	Podejmowanie decyzji.....	5
	Koalicje w negocjacjach	5
	Tabela I. Podział na koalicje negocjacyjne oraz lista krajów przynależących	6
	Media w procesie negocjacji	7
	Obserwatorzy w procesie negocjacji.....	7
	Ilość spotkań w ciągu roku kalendarzowego.....	7
IV.	KONWENCJA: CELE I POSTANOWIENIA	7
	Główne zasady Konwencji	7
	Zasada wspólnej, ale zróżnicowanej odpowiedzialności i możliwości	7
	Zasada równości międzypokoleniowej	8
	Zasada współpracy	8
	Zasada specyficznych potrzeb i okoliczności państw członkowskich rozwijających się	8
	Zasada ostrożności	8
	Zasada podtrzymanego rozwoju	8
V.	PROTOKÓŁ Z KIOTO.....	8
VI.	NAJWAŻNIEJSZE TEMATY OBECNYCH NEGOCJACJI	9
	Mitigacja	9
	Adaptacja	9
	Finanse	9
	Straty i uszkodzenia/zniszczenia.....	9
	Rozwój i transfer technologii.....	9
	Budowanie możliwości	10
VII.	NAJWAŻNIEJSZE DECYZJE	10
	Rok 2007: Droga do Bali.....	10
	Rok 2009: Akord Kopenhaski	10
	Rok 2010: Umowy z Cancun.....	10
	Rok 2011: Platforma porozumienia z Durbanu	10
	Rok 2012: Brama klimatyczna Doha	11
VIII.	COP 19 WARSZAWA: CZEGO OCZEKUJEMY i JAK WYGLĄDA STANOWISKO POLSKI ?	11
	Trzy najistotniejsze aspekty nadchodzących negocjacji w Warszawie.....	11
	Po pierwsze: Finanse.....	11
	Po drugie: Straty i Uszkodzenia.....	11
	Po trzecie: ADP.....	11
	Warszawa przykładem dla innych miast świata.....	11

I. ZMIANY KLIMATYCZNE JAKO PROBLEM NAUKOWY I POLITYCZNY

Dyskusja na temat zmian klimatu ma zwykle charakter naukowy i polityczny. Bez znaczenia, który z tych dwóch złożonych tematów poddany jest polemice, argumenty wymagają wsparcia wynikami badań i ustaleniami na płaszczyźnie: środowiskowej, społecznej, gospodarczej i ekonomicznej. Dla naukowców jak i dla polityków, wywołane przez człowieka zmiany klimatyczne są problemem wymagającym szczególnej uwagi.

Organizacje operujące w systemie ONZ są odpowiedzialne za kolektywne wyznaczanie toru działania, który ma bezpośrednio przełożenie na szczeblu narodowym, lokalnym i indywidualnym. W zakresie zmian klimatu powołano dwie takie organizacje. Pierwsza z nich to Międzynarodowy Zespół do spraw Zmian Klimatu (IPCC)¹, który zajmuje się problemem od strony naukowej. Druga to Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC).

Nauka o zmianach klimatu: IPCC

IPCC powołana została w roku 1988 przez Światową Organizację Meteorologiczną (WMO) oraz Program Ochrony Środowiska Narodów Zjednoczonych (UNDP). Wielotomowe raporty przygotowane przez niezależnych naukowców, przedstawiane przez IPCC, wspierają rządy w formułowaniu i wdrażaniu polityki łagodzenia zmian klimatu (IPCC 2007). Oceny te stanowią merytoryczne wsparcie dla negocjacji klimatycznych na forum ONZ. W roku 2013 ukazał się piąty raport w sprawie zmian klimatu przygotowany przez 200 wiodących naukowców, którzy przygotowali syntezę wyników naukowych grupy 600 autorów (Christiana Figueres, 21.10.2013).

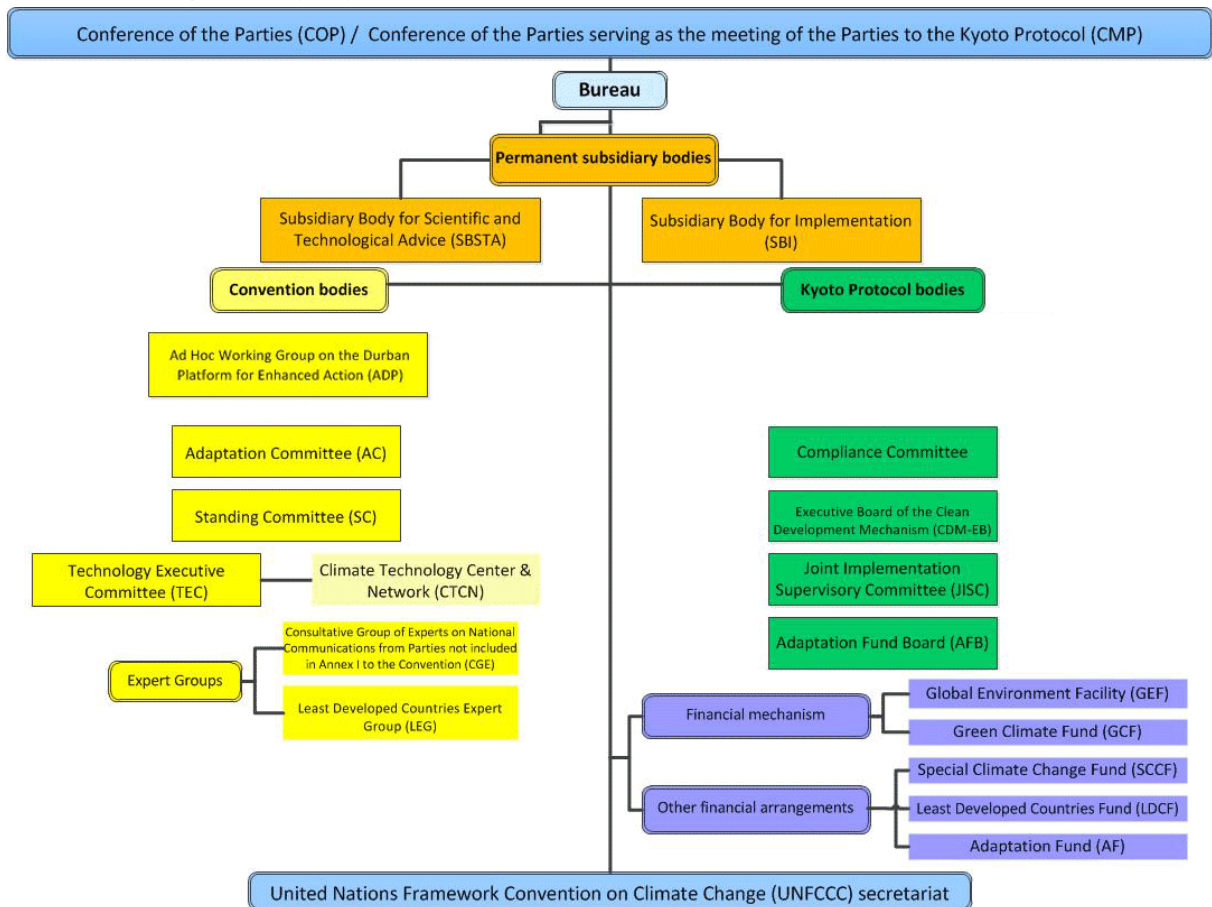
Międzynarodowe ustawodawstwo w zakresie zmian klimatu: UNFCCC

UNFCCC zajmuje się tworzeniem ustawodawstwa na szczeblu międzynarodowym, które następnie wdrażane jest na szczeblu narodowym w krajach członkowskich Konwencji. UNFCCC opiera swoje postanowienia na wynikach badań naukowych IPCC. Spotkania negocjacyjne grup roboczych tej organizacji odbywają się regularnie. Ich celem jest opracowywanie ustawodawstwa. Językiem urzędowym negocjacji jest język angielski.

W jaki sposób działa UNFCCC i jak wyglądają negocjacje ONZ od strony ‘kuchni’? Niniejszy przewodnik ma na celu przybliżenie i wyjaśnienie podstaw procesu negocjacji ONZ w sprawie zmian klimatu.

¹ IPCC: <http://www.ipcc.ch/pdf/reports-nonUN-translations/polish/Report%20final%20version.pdf> <http://www.ipcc.ch/>

Schemat Organizacyjny UNFCCC

Schemat Organizacyjny UNFCCC. Źródło: UNFCCC f.

II. DWA GŁÓWNE NARZĘDZIA PRAWNE NEGOCJACJI KLIMATYCZNYCH: KONWENCJA I PROTOKÓŁ Z KIOTO.

Międzynarodowe ustawodawstwo w sprawie zmian klimatu liczy sobie ponad dwadzieścia lat. Decyzja o założeniu Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatycznych (UNFCCC) została podjęta podczas światowego ‘‘Szczytu Ziemi’’² w Rio de Janeiro, w roku **1992**.

Konwencja weszła w życie dwa lata później. Obecnie **195 krajów świata** (w tym Polska) jest stroną Konwencji, a tym samym co roku bierze udział w negocjacjach klimatycznych na forum ONZ.

Negocjacje klimatyczne opierają się na dwóch głównych, międzynarodowych instrumentach prawnych którymi są:

1. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (1992),
2. Protokół z Kioto (1997).

Wszelkie decyzje, komisje, instytucje oraz grupy robocze, które zostały utworzone przez ostatnie dwie dekady opierają się na celach i postanowieniach zawartych w Konwencji i Protokole. Tym samym, owe dwa, międzynarodowe instrumenty prawne stanowią fundament negocjacji klimatycznych.

² Szczyt Ziemi w Rio (1992): <<http://www.un.org/geninfo/bp/enviro.html>>

Od momentu kiedy Konwencja³ weszła w życie (od 1994 r.), jej organ decyzyjny spotyka się regularnie, raz w roku. Spotkania negocjatorów konwencji klimatycznej przyjęły nazwę: pierwsze spotkanie Konwencji Członkowskiej (COP 1), drugie spotkanie Konwencji Członkowskiej (COP 2), i tak dalej.

Pod koniec roku 2005, oprócz COP 11, (który odbył się w Montrealu w Kanadzie), odbyło się również pierwsze spotkanie Konwencji członkowskiej służącej jako spotkanie krajów członkowskich Protokołu Kioto (CMP 1) (UNFCCC a). Innymi słowy, negocjacje zostały podzielone na dwa tory:

‘tor konwencyjny’ i ‘tor protokolarny’.

Zbliżające się spotkanie ‘na szczycie’ w Warszawie będzie odbywało się pod nazwą dziewiętnastej Konwencji Członkowskiej oraz dziewiętej sesji Konwencji członkowskiej służącej jako spotkanie krajów członkowskich Protokołu Kioto (COP19/CMP 9)⁴.

Dodatkowo, jak wytłumaczono w rozdziale VIII tego przewodnika, w Warszawie spotkają się również grupy negocjacyjne organów decyzyjnych SBI⁵, SBSTA⁶ oraz ADP. Ta ostatnia grupa (ADP) rozpoczyna nowy proces negocjacji, którego ustalenia prawne mają wejść w życie i być realizowane od 2020 roku.

III. PODEJMOWANIE DECYZJI I UCZESTNICZY SPOTKANIA

Podejmowanie decyzji

Podczas negocjacji, decyzje podejmowane są tylko i wyłącznie przez przedstawicieli rządów, które są stroną danego instrumentu prawnego. Jest to na tyle istotna informacja, że np. Stany Zjednoczone do dnia dzisiejszego nie ratyfikowały Protokołu z Kioto. Tym samym, Stany Zjednoczone mają tylko i wyłącznie status obserwatora w zakresie negocjacji CMP. Natomiast, mogą brać pełen udział w negocjacjach podczas COP dlatego, że ratyfikowały Konwencje. Unia Europejska, ratyfikowała oba instrumenty prawne, a tym samym może brać udział w obu procesach negocjacyjnych.

Polska, jako kraj unijny, należy oczywiście do koalicji negocjacyjnej Unia Europejska i ‘negocjuje’ jako Unia Europejska. Innymi słowy, podczas negocjacji na forum plenarnych Polska nie zajmuje odrębnego stanowiska w sprawie. Natomiast, podczas spotkań koordynacyjnych swojej koalicji, tak jak pozostałe kraje unijne bierze czynny udział w obradach.

Koalicje w negocjacjach

W systemie ONZ, kraje członkowskie podzielone są na pięć grup regionalnych. Taki podział jest praktykowany głównie w celu prowadzenia wyborów organu decyzyjnego: Bureau. Poddział na pięć grup regionalnych wygląda następująco: Afryka, Azja, Europa Wschodnia, Europa Zachodnia, Ameryka Łacińska, oraz inne, tj.: Australia, Kanada, Islandia, Nowa Zelandia, Norwegia, Szwajcaria, Stany Zjednoczone Ameryki, Japonia (UNFCCC b).

W przypadku negocjacji kraje członkowskie Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) stworzyły grupy koalicyjne wedle profilu politycznego, a nie jak w systemie ONZ wedle grup regionalnych. W bardzo ogólny sposób, w celu zobrazowania, należy przedstawić następujący podział:

A) 4 koalicje krajów rozwijających się oraz

³ "Konwencja" oznacza Ramową konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, przyjętą w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r. Decyzję o potrzebie stworzenia Konwencji podjęto podczas szczytu w Rio De Janerio. Konwencja weszła w życie dwa lata po jej ustanowieniu, tj. w roku 1994.

⁴ Więcej o spotkaniu COP19/CMP 9 w Warszawie znajduje się na stronie: <<http://www.cop19.gov.pl/>>

⁵ Subsidiary Body for Implementation (SBI): ma za zadanie wspierać pracę COP i CMP przez nadzór i ocena efektywności sposobu wdrażania Konwencji i jej Protokołu.

⁶ Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice (SBSTA). SBSTA wspiera pracę COP i CMP przez oferowanie informacji naukowo-technologicznych, które mają związek z z zakresem działania Konwencji i Protokołu.

B) 3 koalicje krajów rozwiniętych.

Poniższa tabelka przedstawia poszczególne koalicje oraz liczbę krajów członkowskich do nich należących.

TABELKA I.

NAZWA KOALICJI	LICZBA CZŁONKÓW	NAZWA KOALICJI	LICZBA CZŁONKÓW
G77 & China	132	European Union	27
Alliance of Small Island States (AOSIS)	43	Umbrella Group	9
African Group	55	Environmental Integrity Group	3
Least Developed Countries	49	-	-

Tabela I. Podział na koalicje negocjacyjne oraz lista krajów przynależących.

Media w procesie negocjacji

Sekretariat UNFCCC prowadzi ewidencję uczestników wszystkich negocjacji. Wedle przedstawionych przez Sekretariat danych, około 4000 przedstawicieli mediów uczestniczyło w corocznych spotkaniach COP/CMP. (UNFCCC b).

Obserwatorzy w procesie negocjacji

Średnio, 40%-60% uczestników negocjacji to przedstawiciele z ramienia obserwatorów. Są to organizacje pozarządowe (NGO), organizacje wewnątrz rządowe (IGO) oraz agencje ONZ (takie jak: UNDP, UNEP, UNCTAD, GEF, WMO, UNEP, IPCC).

Obserwatorzy nie mają prawa podejmowania decyzji, natomiast mają dostęp do uczestniczenia w większości spotkań plenarnych, jak również do prezentowania odczytów w sprawie procesu negocjacji (w wyznaczonym dla nich czasie).

Podczas spotkań o średniej lub małej frekwencji około 2000 obserwatorów akredytuje swoich przedstawicieli do uczestnictwa w negocjacjach. Zwykle są to spotkania inter-sesyjne, które mają charakter roboczy w przygotowaniu do kulminacyjnego spotkania COP/MOP.

W przypadku spotkań średniej do dużej frekwencji, którymi są zawsze spotkania COP/MOP, udział obserwatorów sięga nawet do 7000 osób.

Ilość spotkań w ciągu roku kalendarzowego

Spotkania COP odbywają się raz w roku, a SBSTA i SBI spotykają się dwa razy w roku w powiązaniu z COP. W ciągu ostatnich kilku ze względu na specyficzne okoliczności wygaśnięcia terminowości Protokołu Kioto, średnio organizowane były 4 spotkania rocznie.

IV. KONWENCJA: CELE I POSTANOWIENIA

Celem głównym konwencji jest osiągnięcie stabilizacji koncentracji gazów cieplarnianych⁷ w atmosferze do takiego poziomu, który zapobiegnie antropogenicznemu zakłóceniu systemu klimatycznemu (United Nations 1992). Zapis konwencji stanowi, że poziom tej koncentracji powinien być osiągnięty w takich ramach czasowych, które pozwoliłyby ekosystemowi adaptować się w sposób naturalny zapewniając, że produkcja żywności nie jest zagrożona, zapewniając również, że ekonomiczny rozwój gospodarczy postępuje w sposób zrównoważony (United Nations 1992).

Główne zasady Konwencji

Artykuł 3 Konwencji zawiera główne zasady dla osiągnięcia celu głównego. Zasady te służą jako filar wszelkich postanowień i uzgodnień negocjacyjnych.

Zasada wspólnej, ale zróżnicowanej odpowiedzialności i możliwości

Interpretacja tej zasady stanowi, że globalny charakter zmian klimatu wymaga maksymalnie rozwiniętej współpracy wszystkich państw i ich udziału w efektywnym i odpowiednim, międzynarodowym przeciwdziałaniu. Współpraca ta ma się kształtować zgodnie z ich wspólnymi, lecz zróżnicowanymi

⁷ Załącznik A do Protokołu z Kioto określa gazy cieplarniane następująco: Dwutlenek węgla (CO₂), Metan (CH₄), Podtlenek azotu (N₂O), Fluorowęglowodory (HFC), Perfluorowęglowodory (PFC), Sześćciofluorek siarki (SF₆), Kategorie sektorów/źródeł, Energia, Spalanie paliw, Przemysł energetyczny, Przemysł wytwórczy i budowlany, Transport, Inne sektory, Inne, Emisje lotne z paliw, Paliwa stałe, Ropa i gaz ziemny, Inne, Procesy przemysłowe, Produkty mineralne, Przemysł chemiczny, Produkcja metali, Inna produkcja, Produkcja halowęglowodorów i sześćciofluorku siarki, Zużycie halowęglowodorów i sześćciofluorku siarki, Inne, Zużycie rozpuszczalników i innych produktów, Rolnictwo, Fermentacja jelitowa, Gospodarka nawozowa, Uprawa ryżu, Gleby rolnicze, Zalecane wypalanie sawann, Spalanie pozostałości rolniczych na polu, Inne, Odpady: Składowanie odpadów stałych w ziemi, Gospodarka ściekami, Spalanie odpadów, Inne. (Protokół z Kioto do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzony w Kioto dnia 11 grudnia 1997 r. (Dz. U. z dnia 17 października 2005 r.)).

możliwościami i ich warunkami społecznymi i ekonomicznymi. W odniesieniu do szczególnego przypadku mniej rozwiniętych państw interpretacja zasady wskazuje, że kraje rozwinięte (w tym EU i Polska jako kraj członkowski) powinny objąć przewodnictwo w walce ze zmianami klimatycznymi, a tym samym wspierać działania krajów rozwijających się.

Zasada równości międzypokoleniowej

Kraje Członkowskie Konwencji powinny chronić system klimatyczny na rzecz obecnych i przyszłych pokoleń ludzkości.

Zasada współpracy

Kraje członkowskie powinny współpracować w celu promowania i wsparcia otwartego międzynarodowego systemu, który powinien prowadzić do podtrzymanego wzrostu i rozwoju, we wszystkich krajach członkowskich, szczególnie w krajach rozwijających się.

Zasada specyficznych potrzeb i okoliczności państw członkowskich rozwijających się

Strony będą w pełni uwzględniać specyficzne potrzeby i okoliczności państw członkowskich rozwijających się, a zwłaszcza najmniej rozwiniętych spośród nich.

Zasada ostrożności

Kraje członkowskie powinny podjąć środki zapobiegawcze dla przewidzenia, zapobieżenia lub zminimalizowania przyczyn zmian klimatu i złagodzenia ich negatywnych skutków. W przypadku ryzyka poważnego i nieodwracalnego uszkodzenia, brak pełnych, naukowych dowodów nie powinien być powodem odrzucania takich środków.

Zasada podtrzymanego rozwoju

Kraje członkowskie Konwencji mają prawo do i powinny promować 'podtrzymany rozwój' (sustainable development). Ustawodawstwo oraz środki mające na celu ochronę systemu klimatycznego przed zmianami wywołanymi przez człowieka powinny być odpowiednie do specyficznych okoliczności poszczególnych państw członkowskich. Powyższe powinno być zintegrowane z narodowymi programami rozwoju w krajach członkowskich.

V. PROTOKÓŁ Z KIOTO

Kraje rozwinięte są głównie odpowiedzialne za obecny wysoki poziom emisji gazów cieplarnianych w atmosferze w wyniku ponad 150 lat działalności przemysłowej. Tym samym, ustalenia protokołu kładą odpowiedzialność na kraje rozwinięte według zasady 'wspólnej, ale zróżnicowanej odpowiedzialności i możliwości'.

Protokół z Kioto⁸ jest umową międzynarodową, która zobowiązuje jego strony poprzez ustanowienie międzynarodowo wiążących celów redukcji emisji. Obecnie istnieją 192 Strony (191 państwa i 1 regionalna organizacja integracji gospodarczej) do Protokołu z Kioto do UNFCCC.

Protokół został przyjęty w Kioto, w Japonii, 11 grudnia 1997 r. i wszedł w życie 16 lutego 2005 roku. Szczegółowe zasady wdrażania Protokołu zostały przyjęte na COP 7 w Marrakeszu, Maroko, w 2001 roku, i są określone jako "Akord z Marrakeszu". Jego pierwszy okres zobowiązań rozpoczął się w 2008 i zakończył w 2012 (UNFCCC c).

Sposób raportowania przez kraje członkowskie jest dokładnie określony prawnie. Obejmuje również dodatkowe procedury rachunkowości, które są potrzebne do śledzenia i rejestrowania poszczególnych państw-stron. Rejestr ten również monitoruje transakcje jednostek emisji, jednostek poświadczonej redukcji emisji (CER) i jednostek redukcji emisji (ERU).

⁸ Protokół z Kioto do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzono w Kioto dnia 11 grudnia 1997 r. (Dz. U. z dnia 17 października 2005 r.)

VI. NAJWAŻNIEJSZE TEMATY OBECNYCH NEGOCJACJI

Mitigacja

Mitigacja sprowadza się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych. Zobowiązania krajów rozwijających się i krajów rozwiniętych różnią się.

Na szczeblu międzynarodowym (w ramach Protokołu z Kioto oraz zgodnie z Konwencją), **kraje rozwinięte** posiadają zobowiązania do ograniczeń gazów cieplarnianych. Dodatkowo, na szczeblu krajowym odpowiednie zobowiązania ograniczające emisję gazów cieplarnianych wywodzą się z obligacji do których kraje zgodziły się podczas COP13/CMP3 na Bali.

Decyzja z Bali również obliguje **kraje rozwijające się**, do odpowiednich działań ograniczających emisje podlegające zgłoszeniu i weryfikacji (Nationally Appropriate Mitigation Actions –czyli NAMA⁹).

Adaptacja

Adaptacja jest procesem, w którym osoby, społeczności lokalne oraz kraje znajdują i wdrażają sposoby dostosowania się do skutków zmian klimatu.

Starania adaptacyjne do zmian klimatu uzgodnione na polu międzynarodowym to: National Adaptation Programmes of Action (NAPAs)¹⁰ and National Adaptation Plans (NAPs)¹¹. Zgodnie z Artykułem 4.9 Konwencji kraje rozwinięte zgodziły się na sfinansowanie przygotowania i wdrożenia programów NAPA i przygotowanie NAPs (UNFCCC 2013 d, UNFCCC 2013 e).

Finanse

Istnieją cztery główne fundusze stworzone na rzecz promowania działań zmniejszających skutki zmian klimatu w krajach rozwijających się. Fundusze te o :

Least Developed Country Fund (LDCF), Special Climate Change Fund (SCCF), Adaptation Fund (AF), Green Climate Fund (GCF). W przyszłości, głównym mechanizmem finansowym Konwencji ma być GCF (Ratajczak-Juszko 2012). Instytucja ta ma ambitny cel zgromadzenia kwoty \$100 miliardów, do roku 2020. Według ustaleń Konwencji, (Artykuł 1) kraje rozwinięte zobowiązały się do zgromadzenia zasobów finansowych na rzecz krajów rozwijających się. Finanse są ważnym tematem dla krajów rozwijających się, a szczególnie dla tych z grupy Least Developed Countries (LDCs).

Straty i uszkodzenia/zniszczenia

W UNFCCC, temat ten przedstawia się jako 'Loss and Damage'. Od czasu COP 16 w Cancun tematem tym zajmuje się Cancun Adaptation Framework. Przez 'straty i uszkodzenia' rozumie się nieodwracalny wpływ zmian klimatu do którego nie ma możliwości adaptacji. Podczas spotkania COP19 w Warszawie ten aspekt negocjacji będzie poddany dyskusji. Jest on szczególnie ważny dla krajów z grupy Least Developed Countries (LDCs).

Rozwój i transfer technologii

W zakresie rozwoju i transferu technologii, kraje rozwinięte zobowiązały się do podjęcia wszelkich możliwych kroków w celu promowania transferu i dostępu do technologii wspierającej ochronę środowiska oraz jej 'know-how', w celu wdrożenia założeń Konwencji (szczególnie w krajach rozwijających się). Od czasu COP16 tematem tym zajmuje się specjalnie stworzona komisja Technology Executive Committee. Dodatkowo powołano Climate Technology Centre and Network (CTCN).

⁹ Nationally Appropriate Mitigation Actions (NAMA): <<http://unfccc.int/focus/mitigation/items/7172.php>>

¹⁰ National Adaptation Programmes of Action (NAPAs): <https://unfccc.int/national_reports/napa/items/2719.php>.

¹¹ National Adaptation Plans (NAPs): <http://unfccc.int/adaptation/workstreams/national_adaptation_plans/items/6057.php>.

Budowanie możliwości

W UNFCCC, temat ‘budowania możliwości’ przedstawia się jako ‘capacity building’. Jest to zbiór elementów niezbędnych do właściwego ukierowania wiedzy, narzędzi, wsparcia społecznego oraz politycznego ‘know-how’ w celu minimalizowania wpływu zmian klimatu. Tak więc budowanie możliwości odbywa się na trzech płaszczyznach: indywidualnym, organizacyjnym oraz instytucyjnym. Od czasu COP 17 tematem tym zajmuje się Durban Forum on Capacity Building.

VII. NAJWAŻNIEJSZE DECYZJE

Rok 2007: Droga do Bali

Podczas spotkania COP13.CMP3 w Indonezji kraje członkowskie postanowiły zaadoptować Plan

Działania Bali (Bali Action Plan)¹². Dodatkowo, założono dwie grupy robocze ds. długoterminowej współpracy w imieniu Konwencji (AWG-LCA) w celu opracowania ustawodawstwa w zakresie tematów takich jak: mitigacja, adaptacja, finanse, technologia, wspólna wizja (IISD 2012). Wyznaczono również termin końcowy pracy grup roboczych na COP15/CMP5 w Kopenhadze planowany na grudzień 2009.

Rok 2009: Akord Kopenhaski

COP15.CMP3 zakończył się w nietypowy sposób dlatego, że kraje uczestniczące w negocjacjach nie mogły znaleźć porozumienia w zakresie akceptacji zapisów Akordu Kopenhaskiego. Zamiast ‘przyjąć’ (‘to adopt’) dokument jako wiążący uczestnicy spotkania postanowili jedynie odnotować jego treść (‘take a note’). W żargonie dyplomatycznym miało to konsekwencje prawne takie, że wytyczne zawarte w dokumencie nie stały się wymagalne. Do roku 2010 ponad 140 krajów oświadczyło, że popiera treść Akordu, a 80 krajów oświadczyło nawet wysokość swoich narodowych celów mitigacyjnych.

Rok 2010: Umowy z Cancun

Umowy Cancun stanowią znaczące osiągnięcie w ramach procesu negocyjacyjnego ONZ w sprawie zmian klimatu. Decyzje COP 16/CMP 6. Decyzja 1/CP.16 uznały potrzebę głębokich cięć w emisji globalnych, w celu ograniczenia wzrostu średniej globalnej temperatury do 2 ° C.

W Cancun ustanowiono również kilka nowych instytucji i procesów, takich jak: Cancun Adaptation Framework, Adaptation Committee (AC), Technology Mechanism (TM), Technology Executive Committee (TEC), Climate Technology Centre and Network (CTCN).

Dodatkowo, decyzją 1/CP.16 powołano Zielony Fundusz Klimatyczny (Green Climate Fund), wyznaczony jako nowy podmiot operacyjny mechanizmu finansowego Konwencji. W Cancun, grupa 37 krajów rozwiniętych (z Europą na czele) zobowiązały się aby zapewnić 30 mld USD finansowania szybkiej pomocy w 2010-12, oraz do wspólnego zmobilizowania 100 mld USD rocznie do 2020 r na rzecz 149 krajów rozwijających się. Owe zobowiązanie jest wynikiem wcześniejszego dialogu w Kopenhadze podczas COP15.

Rok 2011: Platforma porozumienia z Durbanu

Na spotkaniu w Durbanie pomiędzy 28 listopada do 11 grudnia 2011 roku COP postanowił uruchomić nową Grupę Roboczą zwaną Platformą Wzmocnionego Działania (ADP). ADP otrzymało mandat do opracowania protokołu, innego instrumentu prawnego na podstawie Konwencji. Można uznać, że wyznacza to kolejny, nowy proces negocjacji, który rozpoczął się w maju 2012 r. Praca tej grupy roboczej jest planowana do końca 2015 roku. Przedstawienie wyników negocjacji ADP mają być przedstawione podczas COP 21, a ustalone prawo ma wejść w życie od 2020 roku. Mowa tutaj o nowym systemie międzynarodowym w sprawie zmian klimatu. Dodatkowo, w sprawie mitygacji, COP w Durbanie Decyzją 17/CMP 7 przedłużył mandaty dla grup roboczych AWG-LCA i AWG-KP, aż do COP 18/CMP 8.

¹² Więcej informacji dot. postanowień COP13/CMP3: <http://unfccc.int/key_steps/bali_road_map/items/6072.php>

Rok 2012: Brama klimatyczna Doha

Negocjacje w Doha koncentrowały się na zapewnieniu realizacji porozumień osiągniętych podczas poprzednich konferencji, w tym na poprawkach do Protokołu z Kioto oraz do ustalenia jego kolejnego okresu zobowiązań.

Strony zgodziły się na zmniejszenie całkowitych emisji gazów cieplarnianych średnio o 18 procent poniżej poziomu z roku 1990 między 2013 i 2020 (drugi okres zobowiązań). Dodatkowo, Strony zgodziły się również zakończyć negocjacje prowadzone przez grupy robocze: AWG-KP oraz AWG-LCA, jak również negocjacje w ramach planu działania z Bali.

Dla krajów rozwijających, kluczowym wynikiem negocjacji w Doha było stworzenie instytucjonalnego mechanizmu dla strat i uszkodzeń/zniszczeń (loss and damage mechanism) w krajach rozwijających się, które są szczególnie narażone na negatywne skutki zmian klimatu (IISD 2012).

VIII. COP 19 WARSZAWA: CZEGO OCZEKUJEMY i JAK WYGLĄDA STANOWISKO POLSKI ?

Następne spotkanie negocjacyjne COP 19/CMP 9 odbędzie się w Warszawie w dniach 11-22 listopada 2013r. Negocjacje będą odbywały się w pięciu grupach głównych, które należą do Konwencji, tj. :

1. COP; 2. CMP, 3. SBI, 4. SBSTA, 5. ADP

Decyzje dotyczącą wyznaczenia miejsca kolejnego spotkania COP podejmowane są podczas negocjacji poprzedzających planowany COP. Praktyka do tej pory jest taka, że ONZ stara się omijać święta religijne i obyczajowe (takie jak Boże Narodzenie, Ramadan). Natomiast, święta narodowe, takie jak Narodowe Święto Niepodległości nie brane są pod uwagę.

Polska, Unia Europejska, jak również prawie każdy kraj na świecie jest stroną do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (1992) oraz stroną Protokołu z Kioto (1997).

Trzy najistotniejsze aspekty nadchodzących negocjacji w Warszawie

Po pierwsze: Finanse

Przez ostatnie dwa lata opracowywano sposób działania GCF, który ma być głównym narzędziem mechanizmu finansowego Konwencji. Mówi się o operacjonalizacji funduszu Green Climate Fund (GCF). Instytucja ta ma ambitny cel zgromadzenia kwoty \$100 trilionów, do roku 2020.

Po drugie: Straty i Uszkodzenia

Spodziewa się zakończenie pracy nad projektem umowy, który będzie gotowy do negocjowania podczas następnego spotkania COP w Lima, Peru.

Po trzecie: ADP

Czyli nowy proces negocjacji. Powołanie grupy roboczej ADP miało miejsce w Durbanie. Grupa ta (zwana Platformą Wzmocnionego Działania (ADP)) zajmuje się opracowaniem nowego protokołu (innego instrumentu prawnego) na podstawie Konwencji (UNFCCC 2012:2). Praca tej grupy jest planowana do końca 2015 roku. Wyniki negocjacji ADP mają być przedstawione podczas COP 21, a ustalone prawo ma wejść w życie i być realizowane od 2020 roku.

Warszawa przykładem dla innych miast świata

Sekretarz UNFCCC, Christiana Figueres, nawołuje do zmiany retoryki negocjacji Konwencji w sprawie zmian klimatu. Sekretarz mówi, że negocjatorzy powinni wyjechać z Warszawy z nową retoryką 'konstruktywnego zaangażowania w działania klimatyczne' (Figueres, 21.10.2013). Tłumacząc powód dla którego wybrano

Warszawę Figueres mówi, że miasto jest platformą która służy przykładem dla innych miast (świata) i przykładem dla przedstawicieli biznesu w zakresie działań klimatycznych.

Żeby uzupełnić lukę pomiędzy końcem pierwszego okresu wymagalności Protokołu z Kioto (2012) i wejściem w życie nowego ustawodawstwa ustalono drugi okres wymagalności Protokołu z Kioto, który obejmuje okres od 2012 do 2020 (EC 2013). Wszelkie niezbędne zmiany Protokołu zostały ustalone podczas COP18 w Doha.

Polska, jako kraj członkowski Unii Europejskiej, zobligowała się do redukcji emisji w drugim okresie wymagalności Protokołu Kioto, o 20% poniżej poziomu z 1990 roku. Ambitnie wytyczony cel członków Unii to 30% pod warunkiem, że warunki są sprzyjające.

Wedle ustaleń COP w Kopenhadze i COP w Cancun, EU zobligowało się do przekazania na rzecz projektów w krajach rozwijających się kwotę €7.2 miliardów.

W latach 2010-2012, wedle raportów Unia Europejska zainwestowała €7.2 miliardów na poczet 'fast start finance' (EC 2013). Pomimo trudnej sytuacji ekonomicznej Unia przekazała kwotę nieco zawyżoną w stosunku swoich zobowiązań, tj, €7.34 miliardów.

Bibliografia

- EC 2013. European Commission. UN negotiations and other international fora. Źródło: 24.10.2013
<<http://ec.europa.eu/clima/policies/international/negotiations/>>
- Christiana Figueres. Statement by Christiana Figueres, Executive Secretary UNFCCC. (Christiana Figueres, 21.10.2013). Źródło: 29. 10.2013
<http://unfccc.int/files/press/statements/application/pdf/20132110_chathamhouse.pdf>
- International Institute for Sustainable Development (IISD). 2012. 'Summary of the Doha Climate Change Conference: 26 November–8 December 2012.' ENB 12(567): 1–30. Źródło: 22.10.2013
<<http://www.iisd.ca/climate/cop18/enb/>>
- IPCC. Zmiana Klimatu 2007 (IPCC). Raport Syntetyczny. Źródło: 24.10.2013:<<http://www.ipcc.ch/pdf/reports-nonUNtranslations/polish/Report%20final%20version.pdf>>
Protokół z Kioto. do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzony w Kioto dnia 11 grudnia 1997 r.(Dz. U. z dnia 17 października 2005 r.) Źródło:
22.10.2013:<http://nape.pl/Portals/NAPE/docs/akty_prawne/prawo_polityka/prawo/Protokol_z_Kioto.pdf>
- Ratajczak-Juszko, I., (2012). The Adaptation Fund: Towards resilient economies in the developing world, p. 92-116 . Carbon Markets or Climate Finance (2012) Michaelowa, A., Routledge, London
- UNFCCC 2013 a. Montreal Climate Change Conference - December 2005. Źródło: 24.10.2013.
<http://unfccc.int/meetings/montreal_nov_2005/meeting/6329.php>
- UNFCCC 2013 b1. Party Groupings. Źródło:
24.10.2013:<http://unfccc.int/parties_and_observers/parties/negotiating_groups/items/2714.php>.
- UNFCCC 2013 b. Basic facts and figures. Źródło:
23.10.2013:<http://unfccc.int/essential_background/basic_facts_figures/items/6246.php#secretariat>
- UNFCCC 2013 c. Kyoto Protocol. Źródło: 23.10.2013:<http://unfccc.int/kyoto_protocol/items/2830.php>
- UNFCCC 2013 d. 'National Adaptation Programmes of Action (NAPAs).' Źródło: 23.10.2013.
<https://unfccc.int/national_reports/napa/items/2719.php>.
- UNFCCC 2013 e. 'LDC info – National Adaptation Plans.' Źródło:
23.10.2013:<http://unfccc.int/adaptation/workstreams/national_adaptation_plans/items/7595.php>.
- UNFCCC f . Bodies. Źródło: 27.10.2013. < <http://unfccc.int/bodies/items/6241.php>>
- United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC). 2012. Źródło:
<<http://unfccc.int/resource/docs/2011/cop17/eng/09a01.pdf>>.